

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Rehák József ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Lovászi-Tóth Ádám ügyvéd által képviselt **alperes** ellen számlatartozás megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. május 6. napján kelt 7.G.40.326/2015/18. számú ítélete ellen az alperes által 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles az alperes megfizetni a felperesnek 15 napon belül 750.000 (Hétszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles az alperes megfizetni az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 33.017.918 forintot és ezen összeg után az elsőfokú ítélet rendelkező része szerinti kamatot, valamint 3.540.000 forint perköltséget. Az elsőfokú bíróság az alperes viszontkeresetét elutasította.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes, mint termelő és az alperes, mint megrendelő között 2014. január 3. napján vágócsirke értékesítése és feldolgozásra történő átadás-átvétele tárgyában mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre. A szerződés 1./ pontjában a felek rögzítették, hogy az alperes kötelezettsége a szerződés szerinti rotációnak megfelelően a felperessel egyeztetett keltetőből a neveléshez szükséges naposcsibét leszerződni, amennyiben a felperes ezt kéri a takarmányszükséglete biztosítási céljából a felperessel egyeztetett takarmánykeverővel engedményezési szerződést kötni, és a felperes által felnevelt vágócsirke átvétele és ellenértékének határidőre történő kifizetése. A szerződés 2./ pontja úgy rendelkezett, hogy a felperes kötelezettsége az alperessel egyeztetett

minőségi takarmánnyal az állományt felnevelni, a szerződés szerinti időpontra felnevelt vágócsirkét az alperes számára átadni. A 2.d./ pont tartalmazta azt, hogy mikor kerül sor a napos csibe telepítésére és a vágócsirke leadására. A szerződés 1. számú mellékletében a felek az átvételi árat I. osztályú baromfi esetén 280 Ft/kg + Áfa összegben határozták meg azzal, hogy azt védőárnak tekintik. Rögzítették, hogy a prémium osztályú vágóbaromfi esetén az átvételi ár kilogrammonként 5 forinttal nagyobb. Az átvételi árat csökkenti a rész-kobzás és az árunak a szerződés IV. pontjában megjelölt okokból történő minőségromlása.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a termeltetési szerződésben rögzített kötelezettségeit teljesítette.

...ország Föderációs Kormányzata 2014. augusztus 7. napjától megtiltotta az Európai Unió országaiból többek között baromfihús és élelmiszeripari termékek ... országba irányuló exportját. Ezt követően az alperes a vele szerződéses kapcsolatban álló termelőket 2014. október 22. napján arról tájékoztatta, hogy 2014. 45. hetétől, vagyis 2014. november 3. napjától kezdődően a vágócsirke átvételi árát 265 Ft/kg + Áfa összegben határozza meg. 2014. november 4-ére az alperes termeltetői gyűlést hívott össze, amelyben a 2015. évre tervezett termeltetési szerződés tartalmát ismertette, illetőleg tájékoztatta a termelőket arról, hogy az átvételi árat 265 Ft/kg + Áfa-ra csökkenti. Az átvételi ár csökkentése ellen a felperes kifejezetten tiltakozott.

Az alperes a 2014. november 10. napján kelt levelében tájékoztatta a felperest, hogy a 2014 augusztusában kivetett orosz embargó közvetlen és közvetett hatásai a baromfihús ágazatban is jelentkezők, jelentős versenyt és túlkínálatot eredményeznek, amelynek árcsökkentő hatása érzékelhető. Ezért az alperes és a többi magyar baromfifeldolgozó a 2014. év elején kikötött árakon nem, csak a piaci viszonyok elmozdulásának hatására kialakult csökkentett piaci áron tudja értékesíteni a vágócsirkét. Ezért a 2014. január 3. napján megkötött mezőgazdasági termékértékesítési szerződésben kikötött áron való vásárlás az alperest olyan kötelezettség elé állítaná, amelynek hatására a szolgáltatásnak és ellenszolgáltatásnak a felek részéről szem előtt tartott gazdasági egyensúlya felborulna, vagyis az egyik fél a jóhiszeműséggel és a méltányossággal ellentétben nem várt aránytalan nyereségre tenne szert, a másik fél pedig ugyanilyen veszteséget szenvedne. Közölte, hogy az orosz embargó miatt kialakult túlkínálat árcsökkentő hatása vis maiornak tekintendő, ami miatt a felek között létrejött baromfitermeltetési szerződés ellehetetlenült. A 2014. október 22-én kelt levéllel és a 2014. november 3. napján megtartott termeltetői értekezleten előadottak alapján a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:179. § szerint a szerződést 2014. október 3. napjától kezdődően megszűntnek tekinti. Az alperes tájékoztatta arról is a felperest, hogy 2014. november 3. napjától 265 Ft/kg + Áfa áron vásárol fel vágócsirkét, a 2014. évi baromfitermeltetési szerződés egyéb szerződési feltételeinek betartása mellett. Az alperes 2014. december 3. napján kelt levelében arról tájékoztatta a termelőket, hogy 2014. december 8. napjától a vágócsirke átvételi ára 260 Ft/kg + Áfa, 2014. december 11. napján pedig arról, hogy a 2014. december 15. napjától alkalmazandó átvételi ár 255 Ft/kg + Áfa.

Az alperes a felpereshez kihelyezett állományokat továbbra is átvette, a felperes azokat az alperes számára átadta. A felperes a tőle elszállított vágócsirke állományokat a szerződésben

rögzített 280 Ft/kg + Áfa összegben számlázta ki, az alperes azonban 2014. november 3. napját követően az általa közölt átvételi árat fizette csak meg. A felperesnek az átvételi árak különbözeteként mutatkozó 33.017.918 forint követelése keletkezett az alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 417. § /1/ bekezdése szerinti mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre a felek között, s a felperes az abban foglalt kötelezettségeit teljesítette. A rég. Ptk. 312. § /1/ bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy a szerződés megkötésekor a felek nem hagyhatták figyelmen kívül a gazdasági tényezők és a piaci viszonyok kisebb-nagyobb mérvű változásának lehetőségét, és ezt a kereskedelmi kockázatot viselniük kellett. Hangsúlyozta, hogy a felek közötti szerződés egy évre vonatkozóan jött létre. A szerződésben kikötött felvásárlási árat egyben védőárnak is tekintették, amely alulról védett árat jelent, és a termelőt védi. Rögzítette, hogy a szerződés megszűnésére vonatkozó közlése ellenére az alperes mindössze a szerződést módosította oly módon, hogy az átvételi árat egyoldalúan csökkentette. Ilyen egyoldalú szerződésmódosításra azonban a Ptk. 240. § /1/ bekezdése alapján az alperesnek nem volt lehetősége. A felperes és az alperes nyilatkozatai, valamint a perben meghallgatott tanúk vallomásai szerint a felek közös akarata alapján szerződésmódosításra nem került sor. Ezért a felperes alappal követelheti a szerződés szerint járó és az eddigi alperesi teljesítések különbözeteként mutatkozó,összegszerűségében a felek által nem vitatott 33.017.918 forintot és annak az egyes részösszegek esedékességétől járó, a Ptk. 301/A. § szerinti kamatait. Az elsőfokú bíróság a perköltségről a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § /1/ bekezdés a./ pontja, /2/ bekezdése, 3. § /2/ bekezdése alapján rendelkezett.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan hatályon kívül helyezését, az első fokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására, új bizonyítás felvételére és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a törvényszék a tényállást hiányosan állapította meg, és abból helytelen jogi következtetésre jutott. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját, mely szerint a felek közötti szerződés a BH 1986.469. számú eseti döntésben kifejtettekre figyelemmel lehetetlenült. Sételmezte, hogy az ezzel kapcsolatos bizonyítási terhet az elsőfokú bíróság nem osztotta ki. Hangsúlyozta, hogy az orosz embargó okozta gazdasági változásokkal a felek a szerződéskötés időpontjában előre nem számolhattak, ugyanakkor az az alperes érdekbeli lehetetlenülését idézte elő.

Csatolta a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szabályzatát annak alátámasztásaként, hogy a gazdasági embargó vis maiornak tekintendő.

Előadta, hogy a szerződés megszűnése szempontjából az nem bír jelentőséggel, hogy a 2014. november 10-i értekezleten elhangzottakat, az alperes nyilatkozatait a felperes elfogadta-e. Arra hivatkozott, hogy a perbeli szerződés megszűnését követően a felek között új szerződés jött létre, s a felperes ez alapján teljesített. Rámutatott, hogy ezt az újabb szerződést a feleknek nem kellett írásban megkötniük, az ráutaló magatartással is létrejöhetett, figyelemmel a Ptk. 216. § /1/ bekezdésében, valamint a BH 1992.482. számú eseti döntésben foglaltakra.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság indokolása ellentmondásos, mert az tartalmazza azt is, hogy az alperes a szerződést módosította, valamint azt is, hogy szerződésmódosítás a felek között nem jött létre.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az első fokon eljáró bíróság a felperesi keresetet és az alperesi viszontkeresetet minden részletre kiterjedően vizsgálta. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban igazolta, hogy az alperes által hivatkozott oroszországi embargó hatására nem következett be a hazai baromfipiacon olyan jelentős túlkínálat, amely az alperes által hivatkozott árcsökkenést, s ekként a szerződés lehetetlenülését eredményezte volna. Utalt arra, hogy az elsőfokú eljárásban csatolt, az IM honlapjáról letölthető alperesi beszámoló, mérleg és eredmény kimutatás alapján az állapítható meg, hogy a 2013-as évhez képest 2014. évben az alperes nettó árbevétele és export árbevétele jelentősen nőtt, mérleg szerinti eredménye 9.190.000 forintról 29.962.000 forintra változott, a készleteknél ugyanakkor jelentős csökkenés mutatható ki. Ez pedig azt jelenti, hogy az alperes el tudta adni a levágott baromfit, baromfihúst és nem kényszerült arra, hogy azt hűtőházban tárolja. Erre tekintettel a törvényszék helyesen jutott arra következtetésre, hogy a termeltetési szerződés lehetetlenülése nem állapítható meg.

Kifejtette, hogy a 2014. november 10-i alperesi levél és az arra adott 2014. november 21-i felperesi válasz után a felek között újabb szerződés nem jött létre, a perbeli szerződés nem szűnt meg, így a felek jogviszonyára változatlanul a 2014. január 3-án megkötött szerződés volt az irányadó. Kiemelte, hogy az alperes által módosítani kívánt átvételi árat a felperes kifejezetten nem fogadta el.

Utalt arra, hogy a szerződés szerint a naposcsibét az alperes rendelte meg, majd szállította ki a felpereshez, annak árát továbbszámolva az ... Kft. felé, vagyis a naposcsibét az alperes biztosította a felperesnek utólagos elszámolással. A naposcsibe biztosítása pedig azt jelezte a felperes, mint termelő számára, hogy a felek által 2014. január 3-án kötött szerződés továbbra is érvényes, hatályos, hiszen az alperes a további szállítások iránt is intézkedett. A szerződés létrejöttéhez, vagy annak megszűnésére vonatkozó értelmezés így az alperes kezében volt. Utalt arra, hogy a fellebbezési ellenkérelemhez csatolt, az egyes tápszállítások számláinak kimutatását tartalmazó táblázat alapján egyértelműen az állapítható meg, hogy a naposcsibe felneveléséhez szükséges takarmány megrendelője a felperes volt, ez alól mindössze egy telep jelentett kivételt. Erre figyelemmel nem foghat helyt az alperesi fellebbezés azon érvelése, mely szerint a peres felek között 2014. január 3-án létrejött szerződés lényege az volt, hogy a naposcsibéket és a felnevelésükhöz szükséges tápot az alperes biztosítja a felperes számára.

Az ítélet táblája az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között (Pp. 253. § /3/ bekezdés) bírálta felül és megállapította, hogy a fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos:

Az alperes fellebbezésében kizárólag a felperesi keresetnek helyt adó rendelkezést támadta, a viszontkeresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés ellen fellebbezést nem terjesztett elő. A fellebbezés érvelése ugyanakkor kizárólag arra vonatkozott, hogy a peres felek között 2014. január 3. napján létrejött szerződés utóbb lehetetlenült.

A lehetetlenülés megállapítása iránt előterjesztett viszontkeresi kérelem jogerősen elutasításra került, a fellebbezés pedig ezt meghaladóan nem tartalmazott érvelést, indokolást arra nézve, hogy az elsőfokú bíróság ítélete milyen okból, és milyen tények alapján lenne megváltoztatható.

Az elsőfokú eljárásban nem állapítható meg olyan eljárási szabálysértés, amely a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését indokolná. A törvényszék a Pp. 3. § /3/ bekezdése alapján fennálló kioktatási kötelezettségének eleget tett. Az 5. sorszám alatti jegyzőkönyv szerint tájékoztatta az alperest arról, az ő kötelezettsége azt bizonyítani, hogy a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, s ennek következtében a létrejött termeltetési szerződés megszűnt. A 10. sorszám alatti jegyzőkönyvben a bíróság a Pp. 141. § /2/ és /6/ bekezdésére figyelmeztetéssel hívta fel a feleket, hogy a korábban tett kioktatásra figyelemmel bizonyítékaikat határidőn belül csatolják.

A fellebbezési kérelem korlátaira tekintettel az ítélőtábla szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy viszontkereset hiányában a szerződés lehetetlenülése nem vizsgálható, mert e vonatkozásban az alperesnek nem elégséges a felperesi keresettel szembeni kifogást előterjesztenie. Kifogás útján csak az elévülés, a beszámítás, az érvénytelenség és a szavatossági jogok érvényesíthetők (A Polgári Perrendtartás magyarázata I. kötet 852. old. CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest 2007.)

Ezt meghaladóan az alperes fellebbezési érvelése a szerződés lehetetlenülését illetően érdemben sem helytálló. A felperes helyesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárásban is már csatolt mérlegadatok nem támasztják alá az alperesnek a belső piacon jelentkező túlkínálatra vonatkozó előadását. Hangsúlyozza az ítélőtábla, hogy az alperes nem csatolt olyan szerződést, amellyel igazolta volna, hogy oroszországi partnerek felé az embargót követően nem tudott baromfihúst szállítani, a szerződés lehetetlenülése körében nem az oroszországi export megghiúsulására, hanem az embargónak a belső piacra gyakorolt hatására hivatkozott.

Az alperesi fellebbezéshez csatolt, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szabályzata az elsőfokú bíróságnak a Pp. 3. § /3 bekezdése szerinti, a Pp. 141. § /2/ és /6/ bekezdésére való figyelmeztetést tartalmazó felhívását követően a másodfokú eljárásban a Pp. 235. § /1/ bekezdése alapján nem vehető figyelembe. Megjegyzi az ítélőtábla, hogy ugyan az nem kizárt, hogy a gazdasági embargó vis maiorként legyen értelmezhető, azonban az exportot akadályozó vis maior jellegű eseményből nem következik az, hogy a belföldi piacon a szolgáltatás gazdaságilag lehetetlenülne.

Az elsőfokú bíróság érdemben helyesen járt el, amikor a jelen eljárásban az 1959. évi IV. törvény (régí Ptk.) szabályait tartotta irányadónak (2013. évi CLXXVII. törvény 50. § /1/ bekezdés). Az eljárásban nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § /2/ bekezdése szerint a felek megállapodtak volna abban, hogy a 2013. évi V.

törvény hatályba lépése előtt kötött szerződéseket teljes egészében az új Ptk. hatálya alá helyezik.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ugyan valóban tartalmaz olyan megállapítást, hogy az alperes ténylegesen csupán a szerződést módosította (5. oldal 2. bekezdés), emellett azonban a törvényszék - helyesen - azt rögzítette, hogy a felek közös akarata alapján a szerződésmódosításra a Ptk. 240. § /1/ bekezdésének megfelelően nem került sor. Erre tekintettel a szerződésmódosításának megtörténte utaló megállapítást az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásából mellözi.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a felvásárlási ár csökkentésével a szerződést módosítani kívánta. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.22.830/1998/4. számú végzése szerint a szolgáltatás árában bekövetkezett lényeges változás nem alapozza meg az érdekbeli lehetetlenülést. Az időközben bekövetkezett áremelkedés önmagában nem értékelhető akként, hogy érdekbeli lehetetlenülés következett be, mivel a felek - amint arra az elsőfokú bíróság is utalt - a felek a szerződés megkötésekor nem hagyhatják figyelmen kívül a piaci viszonyok változását, az ebből eredő kockázatot viselni tartoznak. A döntésben kifejtettek irányadóak akkor is, ha a szolgáltatás piaci ára nem nő, hanem csökken. Az ítélet tábla hangsúlyozza, hogy a Ptk. 312. §-a szerinti lehetetlenülés nem azonosítható a Ptk. 241. §-a szerinti szerződésmódosítással.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy a fellebbezésben hivatkozott BH 1986.469. szám alatti eseti döntés a jelen ügyben nem irányadó, tekintettel arra, hogy annak tényállása szerint a szerződés lehetetlenülését nem a piaci viszonyok változása, hanem a szerződő fél fizikai akadályoztatása idézte elő.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § /2/ bekezdés alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban vesztes alperes a Pp. 239. § és 78. § /1/ bekezdése alapján köteles a felperes perköltségének megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj Áfa-t is magában foglaló összegéről a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ /1/, /2/, /5/ és /6/ bekezdése szerint határozott. A feljegyzett fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján az alperes köteles az állam javára megfizetni.

Győr, 2016. évi december hó 1. napján

Dr. Lezsák József sk.
tanács elnöke

a **Dr. Szalay Róbert sk.** előadó
bíró

Dr. Mészáros Zsolt sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó

